

ВИЗНАЧЕННЯ ГУСТИНИ ТІЛА ПРАВИЛЬНОЇ ФОРМИ ТА ОБЧИСЛЕННЯ ПОХИБКИ ВИМІРЮВАНЬ

Мета роботи

Визначити за допомогою терезів та лінійки густину тіла у формі прямокутного паралелепіпеда та знайти абсолютну та відносну похибки вимірювання.

Обладнання

Тіло у формі прямокутного паралелепіпеда, важільні терези з важками, лінійка.

Вказівки до роботи

1. Користуючись терезами та важками, знайдіть масу наданого вам тіла m .
2. За допомогою лінійки знайдіть довжину a , ширину b та висоту c тіла.
3. Обчисліть густину матеріалу, з якого виготовлене тіло, за формулою

$$\rho_0 = \frac{m}{a \cdot b \cdot c}$$

4. Визначте абсолютні похибки вимірювань маси та розмірів тіла Δm , Δa , Δb , Δc .

5. Розрахуйте відносні похибки вимірювань маси та розмірів тіла за формулами

$$\varepsilon_m = \frac{\Delta m}{m}, \quad \varepsilon_a = \frac{\Delta a}{a}, \quad \varepsilon_b = \frac{\Delta b}{b}, \quad \varepsilon_c = \frac{\Delta c}{c}.$$

6. Розрахуйте відносну похибку вимірювання густини тіла за формулою

$$\varepsilon_\rho = \varepsilon_m + \varepsilon_a + \varepsilon_b + \varepsilon_c.$$

7. Знайдіть абсолютну похибку вимірювання густини за формулою

$$\Delta \rho = \varepsilon_\rho \cdot \rho_0.$$

8. Всі результати вимірювань та розрахунків запишіть у таблицю.

Результати вимірювань		Абсолютні похибки		Відносні похибки	
m , г		Δm , г		ε_m	
a , мм		Δa , мм		ε_a	
b , мм		Δb , мм		ε_b	
c , мм		Δc , мм		ε_c	
ρ , кг/м ³		$\Delta \rho$, кг/м ³		ε_ρ	

9. Знайдене значення густини представте у вигляді $\rho = (\rho_0 \pm \Delta \rho)$ кг/м³.

10. Зробіть та запишіть висновки, у яких вкажіть головне джерело похибки вимірювання густини у даній роботі та запропонуйте можливі заходи по зменшенню значення похибки.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ !

Прямими називають вимірювання, під час яких результат одержують шляхом безпосереднього відліку з шкали приладу.

Абсолютна похибка прямого вимірювання – це сума похибки приладу (яка написана на корпусі або шкалі приладу) та похибки відліку (яка дорівнює половині ціни поділки шкали приладу).

Непрямими називають вимірювання, у яких результат одержують шляхом обчислень за формулою, у яку підставляють результати прямих вимірювань.

Абсолютна похибка суми або різниці фізичних величин дорівнює сумі абсолютних похибок цих величин.

Відносна похибка добутку або відношення фізичних величин дорівнює сумі відносних похибок цих величин.